

Handleiding Opstanden op de plantages

Voorkennis

Dit is een verdiepingsles over slavernij. De leerlingen weten al wat slavernij is en hebben kennis gemaakt met de trans-Atlantische slavenhandel.

Inhoud

Met behulp van originele bronnen leren de leerlingen twee opstanden (Berbice 1763 en Curaçao 1795) kennen en hun leiders. Ze leren dat mensen in slavernij zich niet neerlegden bij hun situatie.

Twee lessen

De serie bestaat uit twee lessen, beiden zijn beschikbaar voor vmbo/mavo en havo/vwo.
Les I behandelt de opstand in de Nederlandse kolonie Berbice
Les II de opstand op Curaçao, de afschaffing van slavernij en legt een relatie naar het heden.
Beide geschiedenissen zijn vrij onbekend maar erg aansprekend, de lessen versterken elkaar.
Indien gewenst kunt u ook één les geven over dit onderwerp. Beide delen zijn daarvoor geschikt.

Werken met LessonUp, meteen aan de slag

U kunt de les direct geven (start de les).
De les is zodanig gemaakt dat de les klassikaal (in de klas of online) gegeven wordt.
Het is een interactieve les, als de leerlingen via de LessonUp-app inloggen met hun device kunnen ze actief mee doen aan de les, de antwoorden zijn zichtbaar. Er zitten interactieve elementen (quiz, pol, open vragen) in.

Inloggen leerlingen: devices in de klas aanvinken linksonder en in de lessonup.app de zes-cijferige pincode in toetsen.

In de **notities**, rechts onder (het symbool naast het aantal slides) treft u extra informatie aan voor de leerkracht. Daar staan ook tips voor extra opdrachten in.

Taalgebruik en extreem geweld

In deze les worden originele archiefstukken gebruikt uit de 18^e eeuw. Daarin komen woorden voor die we tegenwoordig niet meer gebruiken. Bij de Opstand op Curaçao staat in de archiefstukken extreem geweld expliciet benoemd.

Neger

Het woord werd algemeen gebruikt om naar zwarte mensen, Afrikanen te verwijzen. Het is koloniaal en racistisch taalgebruik en wordt daarom tegenwoordig als kwetsend ervaren. Het is aan te raden dit uit te leggen en vervolgens ook het als 'n-woord' te duiden, dan weet u zeker dat u niemand beledigt.

Slaven

Wij kiezen er bewust voor om een alternatief voor dit woord te gebruiken. Niemand is 'eigendom' van iemand anders. Mensen werden tot slaaf gemaakt. We gebruiken daarom in de les slaafgemaakten of mensen in slavernij.

Kofi

De naam Kofi kan op verschillende manieren geschreven worden. Wij kiezen voor de moderne Ghanese spelling Kofi. Dit wordt uitgesproken als in Kofi Annan, koufi ænæn. In Guyana wordt tegenwoordig Cuffy gebruikt. In de archiefstukken wordt de naam op verschillende manieren geschreven (zoals Coffij, Coffy, koffij, koffie).

Meer informatie over taalgebruik

<https://www.tropenmuseum.nl/nl/over-het-tropenmuseum/words-matter-publicatie>

<https://www.slavernijenij.nl/de-erfenis-nu/het-n-woord/>

Oude teksten lezen

De teksten zijn geschreven in oud-Nederlands en wijken af van onze huidige spelling.

Hardop lezen kan helpen omdat het vaak geschreven wordt zoals het klinkt.
koomen = komen, vegten = vechten, heeren = heren, ae= vaak aa
De spelling is echter zeker niet consequent.
Oefenen en meer weten: <https://watstaatdaer.nl/>

Waarschuwing: extreem geweld beschreven

In de slide over de doodstraf van Tula staat bij de 'oogjes' expliciet beschreven welke straf hij krijgt. Dit is een gruwelijke straf, die tot in detail verwoord is. Een waarschuwing voor dit geweld is op zijn plaats. U kunt ook de leerlingen vertellen dat een gruwelijke doodstraf nadrukkelijk beschreven wordt en dit verder niet bekijken.

Achtergrondinformatie Opstand op Berbice:

De opstand in Berbice maakt onderdeel uit van de presentatie Opstand en Vrijheid die in het Nationaal Archief te zien is. Daarin zijn de originele archiefstukken te zien en daar is deze animatie bij gemaakt: <https://youtu.be/VhdGFR76cUE> (circa 5 minuten)

Dit artikel is verschenen bij de opening van Opstand en Vrijheid:

<https://nos.nl/artikel/2365309-wij-ben-vrij-de-unieke-brieven-van-een-slavenopstand.html>

Bezoek aan Wie ben ik, wie was jij? in het Nationaal Archief

In de tentoonstelling Wie ben ik, wie was jij? komt de opstand op Curaçao aan bod.

Indien u van plan bent met de leerlingen deze interactieve tentoonstelling Wie ben ik Wie was jij te bezoeken is het van belang deze LessonUp les **na** het tentoonstellingsbezoek te plannen. De leerlingen volgen in de tentoonstelling een aantal historische personen. Tula is daar een van. Meer informatie:

<https://www.nationaalarchief.nl/beleven/onderwijs/voortgezet-onderwijs/handel-en-slavernij-vo>

Afbeeldingen

In de les worden een aantal afbeeldingen gebruikt die niet uit het Nationaal Archief komen. In de notities wordt verwezen naar de oorsprong van de afbeeldingen.

Meer originele bronnen

Het Nationaal Archief gaat meer verdiepende lessen ontwikkelen met originele bronnen uit diverse perioden. Die zullen in het kanaal van het Nationaal Archief te vinden zijn. Wilt u zelf meer originele bronnen in de klas gebruiken:

- De bronnenbox van het Nationaal Archief.
<https://www.nationaalarchief.nl/beleven/onderwijs/bronnenbox>
- Regionale en lokale bronnen vindt u bij geschiedenislokaal: <https://www.geschiedenislokaal.nl/>
- Historische kaarten:
<https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/kaarten-en-tekeningen>
- Foto's (meer dan 400.000 gratis beschikbaar):
<https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/fotos>

Met dank aan

Deze lessen zijn tot stand gekomen met advies van **Aspha Bijnaar**, onafhankelijk onderzoeker, adviseur, directeur EducatieStudio.

Vragen/opmerkingen/ervaringen

Neem contact met ons op indien u vragen of opmerkingen heeft. We horen ook heel graag uw ervaringen met deze les! Alle informatie kan gestuurd worden aan: educatie@nationaalarchief.nl